

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TAYLIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"
O'quv ishlari bo'yicha
prorektor N. Abdullayev
2024-yil 12.05
60230200 – Tajriba nazorati va amaliyoti (sharoitlari) ta'lim yo'nalishi,
kunduzgi ta'lim shakli bitiruvchilari uchun mutaxassislik fanlaridan

YAKUNIY DAVLAT ATTESTATSIYASI
DASTURI

Toshkent – 2024

Ushbu dastur O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2024 yil 13 dekabrda "Oliy va kasbiy ta'lim tashkilotlari bitiruvchilarining yakuniy davlat attestatsiyasini tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 836-son qarori I-ilovasi bilan tasdiqlangan "Oliy ta'lim tashkilotlari bitiruvchilarining yakuniy davlat attestatsiyasini o'tkazish tartibi to'g'risida"gi NIZOMga asosan ishlab chiqildi.

Tuzuvchilar:

A.B.Maxamadoirova – Tarjimasunoslik, tilshunoslik va xalqaro jurnalistika oliy maktabi dotsenti v.b., PhD.
N.R. Ismatullayeva – TDShU, Tarjimasunoslik, tilshunoslik va xalqaro jurnalistika oliy maktabi dotsenti, PhD.

Taqrizchilar:

S.T.Mustafayeva – Tarjimasunoslik, tilshunoslik va xalqaro jurnalistika oliy maktabi dotsenti, DSc.
E.Z.Ochilov – O'zRFA O'zbek tili, adabiyoti va folklori instituti katta ilmiy xodimi, f.f.n., dotsent.

Dastur Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti Kengashining 2024-yil 26-dekabrda 5-sonli majlisida muhokama qilingan va tasdiqlangan.

KIRISH

Mazkur dastur 60230200 – “Tarjima nazariyasi va amaliyoti” (*sharq tillari*) yoʻnalishi bitiruvchilarining toʻrt yil mobaynida ixtisoslik fanlarini oʻqib oʻzlashtirganlik darajasini aniqlash uchun oʻtkaziladigan Yakuniy Davlat Attestatsiyasi sinovlari boʻyicha ishlab chiqilgan.

2024/2025-oʻquv yilida bitiruvchilarda Oʻzbekiston Respublikasi Oliy va oʻrta maxsus taʼlim vazirligining 2018-yil 25-avgustda 744-son bilan tasdiqlangan oʻquv rejasidagi umumkasbiy va ixtisoslik fanlaridan oʻtkaziladi.

Umumkasbiy va ixtisoslik fanlaridan Yakuniy davlat attestatsiyasi quyidagi tur topshiriqlarni oʻz ichiga oladi:

- I. Mutaxassislik fanlaridan sinov – 25 ball;
- II. Mutaxassislik fanlaridan ijodiy yozma ish – 25 ball;
- III. Sharq tilidan ona tiliga tarjima – 25 ball;
- IV. Ona tilidan sharq tiliga tarjima – 25 ball.

100 ballik baholash mezonlari dastur nihoyasida keltiriladi.

I. MUTAXASSISLIK FANLARI

Mutaxassislik fanlaridan attestatsiya yozma sinovlari “Tarjima nazariyasi”, “Tarjima tarixi” fanlaridan savollarni qamrab olgan. Ushbu qism boʻyicha quyidagi savollar tavsiya qilinadi:

1. Tarjimashunoslikning tarixiy ildizlari.
2. Tarjimashunoslikning nazariy masalalari.
3. Gʻaybulla Salomov – Oʻzbekistonda tarjimashunoslik fanining asoschisi.
4. Gʻarbda tarjima tarixining nazariy asoslari.
5. Gʻarb tarjima tarixida ilk nazariyotchilar va tarjimalar.
6. Rus tarjimashunos olimlari faoliyati va ularning nazariy qarashlari.
7. Tarjima tarixida Davriy nashrlar ahamiyati.
8. XIX-XX asr tarjimachiligi va Oʻzbek tarjimashunoslari.
9. Oʻzbek adabiyotiga kirib kelgan bevosita va bilvosita tarjimalar xususida.
10. Rus va qardosh tillardan tarjima anʼanasi.
11. Oʻzbekistonda tarjimashunoslik fanining yuzaga kelishi va taraqqiy etishi
12. Oʻzbekiston mustaqilligi davrida tarjima rivoji.
13. Yaqin oʻtmishda tarjima sohasiga boʻlgan munosabat.
14. Oʻzbekiston mustaqilligi davrida tarjimonlar faoliyati.
15. Tarjimaning baʼzi grammatik masalalari.
16. Ijtimoiy-siyosiy matnlar tarjimasining oʻziga xosliklari.
17. Yaqin va uzoq tillardan tarjima muammolari.
18. Tarjimaning lisoniy va gʻayrilisoniy muammolari.
19. Tarjimaning tur va xillari.

7. 现代汉语使用语法分析. - 清华大学出版社, 2004 年. - 433 b.
8. 杨州. 汉语教程. - 北京语言大学, 2009 年. - 243 b.
9. Карапетянц А.М., Тянь Аошуан. Учебник китайского языка: Новый практический курс. - М.: Восточная литература, 2003. - 313 с.
10. Кочергин И. Хрестоматия для чтения на китайском языке. - М., 2004.

2. Qo'shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh. Hozirgi zamon va Yangi O'zbekiston. - Toshkent: O'zbekiston, 2024. - 392 b.
2. Mirziyoyev Sh. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. 5-jild. - Toshkent: O'zbekiston, 2023. - 508 b.
3. Mirziyoyev Sh. Yangi O'zbekistonda taraqqiyot strategiyasi asosida demokratik islohotlar yo'lini qat'iy davom ettiramiz. 6-jild. - Toshkent: O'zbekiston, 2023. - 323 b.
4. Ochilov E., N.Xodjayeva. Tarjima nazariyasi. O'quv qo'llanma. - Toshkent: TDSHU, 2021. - 256 b.

3. Axborot manbalari

1. www.ziyounet.uz
2. www.geocities.co.jp
3. www.dic.academic.ru/dic.nsf/rurwikii
4. www.orient.pu.ru
5. www.narutoclan.ru
6. www.rusarticles.com

20. Tarjimada jins kategoriyasi.
21. "Tarjimon kompetensiyasi" ga qo'yiladigan talablar
22. Tarjimada milliy va tarixiy kolorit tushunchasi va nazariy asoslari.
23. Tarjimashunoslikda xos so'z (realiya)larning tadqiqi.
24. Realiza va ularning tasnifi.
25. Muqobilsiz leksika va uni tarjimada berish yo'llari.
26. Matn tarjimasida leksik birliklarni tanlash masalasi.
27. Tarjimon va muallif uslubi.
28. Tarjimonning professional etikasi.
29. Tarjimashunoslikda zamonaviy texnologiyalarning ahamiyati, yutuq va kamchiliklari.
30. Badiiy tarjimaning tadqiqiga doir nazariy qarashlar.
31. Badiiy tarjimaning adabiy aloqalar rivojidagi o'rni.
32. Badiiy tarjima - qayta yaratish san'ati.
33. Tarjima jarayonida lug'atlar bilan ishlash va lug'at turlari.
34. Og'zaki tarjimada "uslub" masalasi hamda nutqning uslubiy figuralari.
35. Tarjimaning psixologiyistik tasniflanishi.
36. Stilistikaning asosiy yo'nalishlari.
37. Rasmiy matnlar tarjimasining leksik-stilistik muammolari.
38. Tarjimada ilmiy uslubning berilish qonuniyatlari.
39. Og'zaki tarjima turlari va so'zlashuv uslubi.
40. Yozma tarjima va badiiy uslub.
41. Tarjimada madaniyatlararo muloqot masalalari.
42. Madaniyatlararo muloqotning asosiy tushunchalari va tarjima masalalari
43. Frazologizmlar tarjimasiga doir tadqiqotlar tasnifi.
44. Frazologizmlar tarjimasini tasnifi va tadqiqi.
45. Tarjimada so'z tanlash muammosi va tarjima antinomiylari
46. Muallif uslubi va uning tarjimada berilishi masalasi
47. Yozma tarjimada muallif uslubi va tarjimon mahorati
48. Og'zaki tarjimada notiqning nutqiy xususiyatlari va tarjima muammolari.
49. Sinxron tarjima fan sifatida shakllanishiga doir nazariy qarashlar
50. Sinxron tarjima strategiyalari tasnifi.

II. MUTAXASSISLIK FANLARIDAN IJODIY YOZMA ISH

Mutaxassislik fanlaridan yozma sinovlari bo'yicha asosiy sharq tilida o'rganilayotgan mamlakat va O'zbekiston madaniyati, shaharlari, tarixiy qadamlari, iqtisodiyoti, ta'limi, geografiyasi, iqlimi, kutubxonalari, shuningdek, kundalik mavzularda insho yozish (kamida 200 so'z) nazarda tutilgan. Ushbu qism bo'yicha quyidagi mavzular tavsiya qilinadi:

1. Vatanni sevmok iymondandir.
2. Bizning universitet- bizning g'ururimiz.
3. Hayvonot olamini asramok - bizning vazifamizdir.
4. Men sevgan yozuvchi.

5 bahollik shkala	100 ballik shkala	5 bahollik shkala	100 ballik shkala	5 bahollik shkala	100 ballik shkala
5,00 — 4,96	100	4,30 — 4,26	86	3,60 — 3,56	72
4,95 — 4,91	99	4,25 — 4,21	85	3,55 — 3,51	71
4,90 — 4,86	98	4,20 — 4,16	84	3,50 — 3,46	70
4,85 — 4,81	97	4,15 — 4,11	83	3,45 — 3,41	69
4,80 — 4,76	96	4,10 — 4,06	82	3,40 — 3,36	68
4,75 — 4,71	95	4,05 — 4,01	81	3,35 — 3,31	67
4,70 — 4,66	94	4,00 — 3,96	80	3,30 — 3,26	66
4,65 — 4,61	93	3,95 — 3,91	79	3,25 — 3,21	65
4,60 — 4,56	92	3,90 — 3,86	78	3,20 — 3,16	64
4,55 — 4,51	91	3,85 — 3,81	77	3,15 — 3,11	63
4,50 — 4,46	90	3,80 — 3,76	76	3,10 — 3,06	62
4,45 — 4,41	89	3,75 — 3,71	75	3,05 — 3,01	61
4,40 — 4,36	88	3,70 — 3,66	74	3,00	60
4,35 — 4,31	87	3,65 — 3,61	73	3,0 dan kam	60 dan kam

ESLATMA: Yakuniy davlat attestatsiyasi jarayonida qo'yilgan bahodan norozi bo'lgan bitiruvchilar yakuniy davlat attestatsiyasi baholari e'lon qilingan kundan e'tiboran uch kun muddat ichida apellyatsiya komissiyasiga murojaat qilish huquqiga egadirlar. Talaba tomonidan berilgan apellyatsiya Appelyatsiya komissiyasi tomonidan 1 kun ichida ko'rib chiqiladi hamda DAK raisi bilan kelishilgan holda xulosa qilinadi.

Adabiyotlar ro'yxati

1. Asosiy adabiyotlar

1. Salomov G'. Tarjima nazariyasiga kirish. — Toshkent, 2015.
2. Hamidov Xayrulla, Ergasheva Sadoqat. Tajima tarixi. — Toshkent, 2017. — 180 b.
3. Alimbekov A., Hamidov X. Sharq adabiyotidan tarjimalar. — Toshkent, 2013. — 211 b.
4. G'ofurov I. Tarjimonlik mutaxassisligiga kirish. — Toshkent, 2008. — 213 b.
5. G'afurov I., Mo'minov O., Qambarov N. Tajima nazariyasi. — Toshkent, 2012. — 231 b.
6. Musaev Q. Tarjima nazariyasi asoslari. — Toshkent, 2005. — 323 b.

5. Men sevgan asar.
6. O'zbekistonning milliy bayramlari.
7. Xitoy milliy bayramlari.
8. Tili o'rganilayotgan mamlakatning tarixiy joylari.
9. Milliy qadriyatlarimizni asrash-bizning burchimizdir.
10. Kelajagimiz farzandlarimiz qo'lidadir.
11. Farzand tarbiyasi oiladan boshlanadi.
12. Mening kelajakdagi kasbim.
13. Tosh shahrim — bosh shahrim.
14. Tabiatni asrash — bizning burchimizdir.
15. Qog'oz gazetalarning davri tugadimi?
16. Arab milliy an'analari.
17. Tilga e'tibor — elga e'tibor.
18. Axborot texnologiyalarining inson hayotidagi o'rni.

III. ASOSIY SHARQ TILIDAN ONA TILIGA TARJIMA (800-1000 b.)

春节

中国有许多传统节日，有中秋节、端午节、重阳节等。但是我最喜欢春节，因为春节可以穿新衣服、吃好吃的，还可以得到压岁钱，男孩子还可以放鞭炮呢！

春节是中国人民最重视的节日。关于春节的来历有很多传说。中国古时候有一种叫“年”的怪兽，头长触角，凶猛异常。“年”常年生活在海底，每到除夕这天，才爬上岸，吞食牲畜，伤害人命。因此，每到除夕这天，村里的人们都要逃出城市去山区，躲避“年”兽的伤害。后来有一位老人，告诉大家，“年”兽最怕红色，火光和炸响。从此每年除夕，家家贴红对联，燃放爆竹，户户灯火通明，守更待岁。初一一大早，还要走亲串友道喜问好。这风俗越传越广，成了中国民间最隆重的传统节日。

在我们的家乡，人们在除夕前好几天，就开始准备过年了。人们会买鞭炮、买春联、准备年货、买新衣服，人们还要彻底打扫卫生。除夕之夜，我们还要吃饺子，每年包饺子的時候，妈妈会在一些饺子里包上硬币，谁吃到了有硬币的饺子，就代表着谁在新的一年里会有好运的。吃完饺子后，我们都会守在电视前看《春节联欢晚会》。

到了春节那天，我非常高兴，因为我可以穿新衣服，而且还可以收到非常多压岁钱。另外我发现别人也都非常精神，也非常高兴，到处都充满了欢乐的笑声！

冬天跑步

2. Savolga nisbatan to'liq javob berilgan, fikr izchil ifodalangan, lekin bunda tegishli ilmiy va uslubiy adabiyotlarga kamroq e'tibor berilgan bo'lsa, **17.5-22.4 ballgacha** - yaxshi baho qo'yiladi.

3. Savolga qisman javob bera olgan va ma'lum darajada ilmiy, o'quv-uslubiy adabiyotlaridan foydalangan bo'lsa, **15-17.4 ballgacha** - *qoniqarli* baho qo'yiladi.

4. Fikr aniq ifoda etilmagan, savolga qisman bo'lsada to'g'ri javob berilmagan, tegishli ilmiy, o'quv-uslubiy adabiyotlardan mutlaqo foydalanilmagan javoblar uchun 0-14,9 ballgacha - *qoniqarsiz*; baho qo'yiladi.

2. Uchinchi savol bo'yicha mutavassitlikka oid (ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy, madaniy, badiiy) mavzulardagi va 800-1000 belgi atrofidagi hajmga ega sharh tilidagi matnani ona tilga tarjima qilindi.

3. To'rtinchi savol bo'yicha mutavassitlikka oid (jirimoy-siyosiy, iqtisodiy, madaniy, badiiy) mavzularidagi va 800-1000 belgi atrofidagi hajmiga ega ona tiliidagi matnani sharoitlarga qarab qayta qaytadan o'qib olinadi.

Yozma tarjimai baholashda 25 ballik mezon qo'llanadi. Matn tarjimai quyidagi mezon asosida baholanadi:

BAHOLASH SHIKALASI:

a) matnini to'liq 100 % tarjima qilsa	25 ball
b) 90 % tarjima qilsa	22.5 ball
d) 80 % tarjima qilsa	20 ball
e) 70 % tarjima qilsa	17.5 ball
f) 60 % tarjima qilsa	15 ball
g) 50 % tarjima qilsa	12.5 ball
h) 50 % dan kam tarjima qilsa	0 ball

Tarjima hajmidan kelib chiqib, baholashda oraliq ballar ko'rsatkichlari ham qo'llanishi mumkin.

Yozma ish natijalari bo'yicha sinov yakunida yig'ilgan ballar jamlanadi va quyidagicha baholanadi:

1. 90 - 100 ballgacha - "a'lo";
2. 70 - 89 ballgacha - "yaxshi";
3. 60 - 69 ballgacha - "qoniqarli";
4. 0 - 59 ballgacha - "qoniqarsiz"

100 ballik va 5 ballik baholash tizimlarining o'zaro mosligi jadvali

11

跑步是最简单也最常见的运动方式，好处也很多，比如可以增强人体免疫系统，降低感冒的风险。即使是冬天，也有很多人会在户外跑步，但是也有一些问题需要注意。

第一，不能穿得太多，否则会影响身体的灵活性。但是也要注意保护头、耳朵等部位不要着凉。

第二，冬天跑步前一定要进行热身。不要从安静的状态突然开始剧烈运动。

第三，刚开始的时候应该慢跑，让身体温度上升，再慢慢加速。这样可以保护身体不受伤。

第四，在户外跑步时，跑完也不要马上停下来，尽量让身体持续保持较热的体温，回到室内以后再休息。

未来职业

在现代的世界里职业发挥越来越重要的作用。每个人从小时候起开始梦想长大之后他能做什么人。中学毕业之后我想要做一个翻译。帮助选择未来职业的很重要的原因就是父母对你的影响。

现在人们可选择他们喜欢的职业。大学毕业生可成为新闻记者, 教师, 经理等。

现在我在国际关系系学，还是五年级的大学生，毕业大学之后我想当中国问题专家和翻译。这是我一个人的愿望。我明白这不是那么简单的工作，但当翻译我没有空时间，工作很忙，但我想成功，所以准备解决所有发生的问题。

在中学学习的时候，我发现自己对外国语言有能力，我很快可以记住很多生词。我也明白了一件事，如果你能成功，你必须知道外语，最好两三个，其中一个英语，另一个是亚洲外语。为实现这个想法，我考入塔什干东方学国立大学的国际关系系。现在我是个五年级的学生，所以可以说我梦想的二分之一已经变成实际。

但是我认为，我不能在这儿开始成功的职业。为什么？有很多原因，其中最重要的是这座城市有很少机会发展职业。如你当翻译工作的话，你最高的工资是一千万索姆，不太高！还有一个原因。现代的年轻人都是非常积极的，他们工作很好，有很多新的想法，但本地的总经理差不多都有保守观点，他们不同意年轻人的想法。我看，这种情况是很难解决的。你想工作，你知道怎么得到成功，但上级不让你充分发挥你的能力。因此我认为我自己最好的办法是去中国工作。在中国外国人可以很容易找到工作。比如说，很多的很多朋友毕业大学之后去广州、上海、天津、北京等中国的城市当翻译和经理。

对我来说，我打算去上海。那里我有一个中国朋友。他是商人，在各种各样的城市有自己的公司。他建议我首先去他的公司当翻译，然后我可以慢慢

慢成为经理。我打算在中国带五六年，想提高我的汉语水平，也想积累丰富的工作经验。

学溜冰

在这次寒假中，有着许多让我难忘的事，但有一件事印在了我的心中，那就是学溜冰的事。

上个周末，我去公园看妹妹学溜冰。她溜冰的姿势非常美丽，不断的变化各种各样的优美姿势，我看着她羡慕得很。所以我就参加了溜冰学习。

第一节课我学会了踏步。教练接下来教我学 S 形的动作，由于我的速度太快了，摔了个四脚朝天，屁股开花。那时我开始要打退堂鼓了，心想：痛死了，学个滑冰这么难，不想学了。但是在教练地不断鼓励下，我还是重新回到了练习场上。开始了更努力地学习；就这样，我跌倒了又站起来，反复复，不懈地努力看，终于学会了各种花样。

更有趣的是，我学会了刹车，起先教练让我们快速向前滑，然后在障碍前迅速抬起脚刹车。刚开始，我总是不刹车，只要一滑快就控制不了，像失蹄的野马乱窜。但是在教练的精心指导下，和我刻苦地一天天练习下，终于学会了抬脚刹车也能控制平衡了，我非常高兴。

这次寒假我学会了一手溜冰技巧，这也是在我一次次跌倒下和刻苦努力下获得成功的，俗话说“失败是成功之母”嘛！

鼓山

大家观赏过我们国家一级风景区的美丽景观吗？现在我就带你去看一看，鼓山的美好景象吧！

一进鼓山的大门，我们就可以看到一个古城门一般的大门，上面“鼓山”两个大字格外醒目。往里走，我们可以看到非常优美的风景，旁边的小河清澈见底。望向远处，我们可以看见一座巍峨的大山，上面镶嵌着形状不一的怪石。

我兴致勃勃地跑到最前方，在山脚下，我看到一块大石头，上面镶嵌着“鼓山”二字，字都凹了进去，在阳光的照耀下，金黄色的大字熠熠生辉。我神采奕奕地迈开了步子，登上了山。沿途树木茂盛，树上的知了乐此不疲地叫唤着，好像在欢迎我们的到来。

快要登上半山腰了，简陋而又古朴的凉亭坐落在路旁，里面有不少老人在唱歌。休息十分钟，我们继续往上爬。越到高处，风景似乎更亮丽了，如国画大师笔下的风景图一般。路旁植物也越来越繁茂了，一群小鸟边飞翔边唱歌，有的停在树上叽叽喳喳地叫着，谱成了一曲动人的歌。

很快就到了山顶，往下一看，吓我一跳，整个福州一目了然，我们的有福之州可真美丽啊！

鼓山真不愧是我们国家一级的风景区，你们想来看看这美丽的风景吗？

O'zbek xalqi faqat o'zining mehmondo'stligi bilan emas, o'zaro yordamga doimo tayyorligi bilan ham jahonga mashhur. Xursandchilik va g'am-tashvishda ham bir-birlarini yolg'izlatib qo'ymaslikka harakat qiladilar. Bunda ular "G'am-tashvishlar baham ko'rilgan sayin kamayadi, quvonch-u shodliklar baham ko'rilgan sayin ortadi" degan o'g'itga amal qiladilar.

Har bir o'zbek oilasi uchun yangi uyni qurilishi alohida ahamiyat kasb etadi. Albatta, bu hodisaga tajribali mutaxassislar taklif etiladi. Lekin, shunday payt keladiki, muayyan ish turini tez va soz bajarish kerak bo'lib, bu ishga ko'pchilikni jalb etish kerak bo'ladi. Quruvchilarga yordamga ko'pchilik shoshiladi: qarindoshlar, do'stlar, qo'shnilar, tanish-bilishlar... Bu hodisa hashar ko'rinishida aks etadi.

Hasharga chaqirilganda, odatga ko'ra hech qachon rad etilmaydi. Ancha vaqt oldin qaysi turdagi ishni qaysi paytga bajarish kerakligi kelishib olinadi. Maslahatlashgan holda ishlar amalga oshiriladi, katta hajmli ish umumiy tushlik yoki kechki ovqat bilan yakunlanadi.

Hashar ko'p hollarda yolg'iz qariyalarga, bemor kishilarga, shu bilan birga uy ta'mirlashda va tomorqa ishlarida ko'maklashishda maqsadida o'tkaziladi.

Yakuniy davlat attestatsiyasi sinovlarining mutaxassislik fanlaridan yozma ishlar topshiriqlari bo'yicha talabalar bilimini baholash mezonlari

Yakuniy davlat attestatsiyasi sinovlarini baholash uchun maksimal baho - 100 ball etib belgilanadi.

Mutaxassislik fanlari bo'yicha yakuniy davlat attestatsiyasi sinovi biletlarining har birida 4 tadan savol bo'lib, ular quyidagi mezonlar asosida baholanadi:

1. Birinchi va ikkinchi savollar mutaxassislik fanlariga tegishli bo'ladi. Ularning har biriga yozilgan javoblarni baholash 25 ball doirasida amalga oshiriladi.

Savol bo'yicha javoblarni baholash quyidagi jihatlarini hisobga olgan holda amalga oshiriladi:

- nazariy va amaliy bog'liqlikda yoritilgan;
- mazmuni yoritishda mustaqil ilmiy mushohada yuritish iqtidori mavjudligi;
- nom va ilmiy atamalarini bilish darajasi;
- keltirilgan faktlarning hozirgi davrdagi jarayonlar, o'zgarishlar bilan o'zaro aloqadorlikda ochib berilganligi, chuqur ilmiy tahlil etilgan hamda xronologik jihatdan to'g'ri yoritilganligi;
- muammoni tizimli mustaqil tahlil qilganligi, o'z fikrini erkin va mustaqil ifoda eta olganligi.

BAHOLASH SHKALASI:

1. Fikr aniq va izchil ifodalangan, barcha savollar mutlaqo to'liq yoritilgan va bunda tegishli ilmiy adabiyotlarga tayanilgan va har tomonlama chuqur asoslangan javoblarga 22.5-25 ballgacha - a'lo baho qo'yiladi.

记得一个下雨天，我下了学就急急忙忙地往省三院走去，因为我要乘坐117路公共汽车回家。汽车到了站，我一看，车上人真多呀！心想，恐怕又要挤一路了。我想着想着，就不由自主地挤上了车。我被人挤着，挤到了车的后半部。突然，一个急刹车，我被惯性力拉到了一个叔叔的座位前面。那位叔叔看见我就立即站起来说：“小朋友，你坐吧！”我心想：“也许他再过一两站就要下车了。”于是，我说了声“谢谢叔叔！”就坐下了。

我想知道这位叔叔到底站多长时间，就一边看窗外的景色，一边数着这位叔叔究竟站了几站。过了一站，叔叔没有下车；过了两站，叔叔也没有下车；过了三站，叔叔还没有下车……叔叔站得时间越长，我的心里就越惭愧，于是，我就不好意思地低下头。直到售票员喊了声“玉成小区有下车的吗？”，我才知道自己到家了。可这位叔叔一直被人挤着我身旁，没有下车。我马上站起来对叔叔说：“您坐吧，谢谢您！”

他本来是坐着的，可他却把座位让给了我，他宁可自己站着，也不愿意让我一个小孩站着，被人挤着。他的品格真高尚，我钦佩的就是这种高尚的人。因为这种高尚的品格，能让人舍己为人；他们心里只有别人，没有自己；心里没有“我”，只有“我们”；心里只关注别人的情况，不关注自己的情况。这种高尚的人值得我们学习。要是现在不论商人、职员、服务员、学生等各行各业的人都能拥有这种高尚的品质，那么，这个世界上就不会再有一些打架的人，也不会有那些动不动就打人的人，人类也不会因为一些事而自相残杀了。到那时候，哪里都是亲情、友情、和平与正义。有了这些，邪恶与战争将永远从地球上彻底消失。

IV. ONA TILIDAN SHARQ TILIGA TARJIMA (800-1000 b.b.)

O'ZBEK MILLIY TAOMLARI

Butun dunyoga ma'lum va mashhur o'zbek oshxonasi haqida so'z yuritmoqchimiz. O'zbek taomlanish madaniyatida uch mahallik ovqat tanovuli ko'zda tutiladi. Nonushaning so'zma-so'z tarjimasi – “non sindirish” (ushatish)dir. Nonga bo'lgan hurmat qadim-qadimdan shakllangan bo'lib, kishilar uni uvol qilmaslik, yerga tashlamaslik va dasturxon ustida nonning yuzini yerga qaratib qo'yimaslikka chaqiradilar.

O'zbeklarda har bir taomlanish jarayoni shoshilishni yoqtirmaydi va cho'xo'rlik bilan davom etadi. O'zbekistonda ko'k choyni yaxshi ko'rishadi va uni yilning to'rt faslida ham bir xilda iste'mol qilishadi. Ko'k cho'y kishilarga qishda isinishga yordam bersa, yozda salqinlanishga ko'mak beradi.

Har bir viloyatning o'ziga xos oshxonasi bo'lib, an'anaviy osh, somsa, non va kabob kabi ovqatlar tayyorlanishi va ta'mi bilan bir-biridan farq qiladi. Milliy taomlar asosan go'shtli, guruchli va xamirli bo'ladi. Lag'mon, sho'rva, manti, shavla, kabob, mastava va boshqalar fikrimizning dalilidir. Sevimli va dunyoga mashhur o'zbek milliy taomi – osh (palov) hisoblanadi.

O'zbekistonda sabzavotlar, mevalar, uzum va qovun ham ko'p iste'mol qilinadi. Dasturxonga doimo sharqona shirinliklar, yong'och, mayiz, bodomlar

qo'yiladi. Turli xildagi non va patirlar, asosan bug'doy unidan qilinadi va tandirda yopiladi. Non mahsulotlarining turlari viloyatlarga qarab turlanadi. Dasturxon atrofida o'tirish odobi va idishlar milliylikni o'zida to'la aks ettirib turadi.

MILLIY MUSIQA VA RAQSLARIMIZ

O'zbek musiqasi Yaqin Sharq musiqasi san'atiga yaqin bo'lib, obangdor tovushlar uyg'unligida go'zal musiqiy asarlar yaratiladi.

O'zbek xalq musiqasi serqirra mavzulari va janrlari xilma-xilligi bilan ajralib turadi. Qo'shiqlar va musiqa asboblari yordamida chalinadigan kuylar o'z vazifasi va hayotda qo'llanilishiga ko'ra ikki guruhga bo'linadi: muayyan vaqtda va sharoitda kuylanadigan yoki chalinadigan, hamda har doim ijro etilishi mumkin bo'lgan qo'shiq va kuylar. Birinchi guruhga marosimlar, mehnat jarayoniga, sahna asarlari va ko'rgazmali chiqishlar va xalq o'yinlariga xos bo'lgan musiqa namunalari kiritish mumkin.

O'zbek xalq o'z qo'shiqlari bilan ham mashhurdir. Qo'shiq – she'riy matn bir yoki ikki bandni o'z ichiga olgan kichik doiradagi musiqa. Lapar va yallada – qo'shiq bilan umumiylik bor, she'riy bandlar bilan aytiladigan musiqa turi. Bu janrlar hazilomuz musiqa, matn va raqslarga egaligi bilan ham alohida ajralib turadi.

Lapar – qo'shiq orqali muloqot bo'lib, Xorazmda yakkaxon xonanda ijrosida aytiladi. Yalla janri o'zida ikki turdagi qo'shiqni mujassamlantiradi: kichik diapazondagi kuylash va yakkaxon – raqs bilan bir vaqtning o'zida kuylash. Bunday turdagi qo'shiqlar uchun xalq so'zi va Sharq shoirlarining san'at namunalari foydalaniladi.

ADABIYOT XAZINASIDA

Alisher Navoiy nomli O'zbekiston Davlat muzeyi Toshkent shahrida 1968 yili ishga tushgan. Hozir muzeyda xattotlik, badiiy epigrafiya va miniatyura san'atini o'rganish, o'zbek mumtoz adabiyoti ilmiy – metodik kabinetlari mavjud.

Muzey fondida XII asrning buyuk olimi Zamahshariyning nodir asari «Muqaddimatul adab» dan tortib, bugungi kunning eng iste'dodli yozuvchi va shoirlarining dastxatlarigacha mavjud.

Muzeyning boshlang'ich bo'limlarida Varxsha, Termiz, Yetisuv, Afrosiyob va boshqa joylarda o'tkazilgan arxeologik qazishlar natijasida topilgan qadimiy madaniyat obidalarining namunalari ko'rish mumkin. XV asrda yashab, ijod etgan Ahmadiy va uning «Sozlar munozarasi», Yusuf Amirning «Bangu Bodaa», Yaqdiyning «O'q va yoy munozarasi», Lutfiyning «Gul va Navro'z», Durbekning «Yusuf va Zulayho» dostonlarini bu muqaddas joydan topish mumkin. Shuningdek, muzey zallarida Atoiy, Saktokiy, Gadoiy kabi dunyoviy shoirlarning devonlari, quloyozmalari ham joy olgan. Muzeyning bir necha zali o'zbek xalqining buyuk shoiri Alisher Navoiyning yashagan davri, hayoti va ijodiy faoliyatini yoritishga xizmat qiladi.

HASHAR